

Adviesformulier

010277

Het college van B. en W.   Agendanummer: 10
 De burgemeester   Datum: 26 oktober 2012   Reg. nummer.
 De secretaris   Afdeling/team: Fin/pc   Par. manager:
 Het managementteam   Adviseur: M. Prijs   Par. secretaris:

Onderwerp: Verplicht schatkistbankieren en de wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën (HOF)	Mede-advies afdeling:	
	☐ BMO ☐ Beleid en Projecten ☐ Openbare Werken	☐ VVH ☐ Publiekszaken ☒ Financiën

Gevraagde beslissing(en):

Doel:

- Kennisnemen van het verplicht schatkistbankieren en de wet HOF ~~en hierin een standpunt innemen;~~
- Het VNG en IPO ondersteunen in hun reactie tegen het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren;
- Akkoord gaan met het uitstellen van het aanpassen van het Treasurystatuut tot er meer duidelijkheid is over de betekenis van het schatkistbankieren en de wet HOF voor de gemeente Langedijk.

Korte toelichting

Het Kabinet heeft twee wetsvoorstellen ontworpen met betrekking tot het verplicht schatkistbankieren en de wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën (HOF). Deze wetsvoorstellen moeten in 2013 ingaan en hebben gevolgen voor de bedrijfsvoering van de gemeente Langedijk. In het bijgaande collegeadvies wordt een uitleg gegeven over het verplicht schatkistbankieren en de wet HOF en worden de mogelijke veranderingen en consequenties voor de gemeente Langedijk benoemd.

Aanpak:
Bespreken collegeadvies en brief treasuryplatform.

Tijd: 45 minuten

Relevante stukken:	Aankruisen wat van toepassing is			Conf. adv.	Conf. aantek. secr.	Bespr.	Route ter afdoening
	ja	nee					
Is er met de financiële consequenties in de begroting rekening gehouden?	☐	☒	Burg.				Forum
Is het onderwerp vertrouwelijk?	☐	☒	Weth.				Datum
Voorlichting (actieve openbaarheid)?	☐	☒	Weth.				Raad
Inspraak?	☐	☒	Weth.				Datum
Advies Ondernemingsraad	☐	☒	Weth.				
Geraamde behandeltijd (in minuten) van onderwerp in de fora	Inform. min.		Weth.				
	Meningsv.		Weth.				
Moet er rekening worden gehouden met fatale termijn, zo ja welke 01-01-2013	☒	☐	Secr.				

Aantekening secretaris:

B. en W. besluit: **20 NOV 2012** CONFORM. INFORMATIE OOK AANBIEDEN AAN RAAD.

OPSLAAN:
H:\Planning & Control\Algemeen\Treasury\Verplicht schatkistbankieren en de wet HOF

De secretaris,

De burgemeester,

Verplicht schatkistbankieren

In het Begrotingsakkoord 2013 van 25 mei 2012 is afgesproken dat decentrale overheden in 2013 verplicht gaan schatkistbankieren zonder leenfaciliteit, zo heeft het Kabinet op 4 juni 2012 door een publicatie in de Staatscourant bekend gemaakt. Dit heeft volgens het ministerie van Financiën namelijk een positief effect op de omvang van de overheidsschuld (EMU-schuld), waardoor de Nederlandse staat minder geld hoeft te lenen op de financiële markten.

De plannen voor het verplicht schatkistbankieren zonder leenfaciliteit door decentrale overheden zijn vertaald in een concept wettekst, maar hoe de exacte uitvoering ervan er uit gaat zien is op dit moment nog onbekend. Ook de gevolgen van het Regeerakkoord kunnen nog van invloed zijn op de invulling van het verplicht schatkistbankieren.

Het doel van dit collegeadvies is om het College in kennis te stellen van de huidige stand van zaken van het verplicht schatkistbankieren en de betekenis voor de gemeente Langedijk. Wat moet de gemeente Langedijk eventueel veranderen en wat zijn de consequenties daarvan?

Wat is verplicht schatkistbankieren?

Verplicht schatkistbankieren houdt in dat deelnemende instellingen al hun liquide middelen en beleggingen aanhouden in de Nederlandse schatkist bij het ministerie van Financiën en niet langer financiële geldmiddelen en vermogen bij private partijen buiten de schatkist houden. Dit betekent dat onder andere gemeenten de middelen die zij (tijdelijk) niet nodig hebben voor de uitoefening van hun publieke taken en verantwoordelijkheden aanhouden in de schatkist. Gemeenten krijgen geen beschikking over een leenfaciliteit, aangezien de sectorbanken zoals de BNG op een doelmatige en doeltreffende wijze voorzien in kredietverlening. Wel kan besloten worden om een beperkt en tijdelijk rekening-courantkrediet (roodstandfaciliteit) bij het ministerie van Financiën aan te gaan. Overigens is het toegestaan om al eerder vrijwillig te gaan schatkistbankieren.

Gemeenten kunnen bij het schatkistbankieren ten behoeve van de uitoefening van hun publieke taak nog steeds leningen aangaan bij sectorbanken, leningen verstrekken of garanties verlenen. Het buiten de schatkist aanhouden van liquide middelen voor specifieke doeleinden – via bijvoorbeeld een rekening-courant, een spaarrekening, een deposito of een beleggingsfonds – is in 2013 niet langer toegestaan.

Uitzettingen die zijn aangegaan voor 4 juni 2012 zullen worden geëerbiedigd. Zodra de looptijd van die contracten en beleggingen is verstreken, vallen de middelen in de schatkist. Contracten en beleggingen die zijn aangegaan na 4 juni 2012 zullen vallen onder de nieuwe wetsvoorstellen en moeten uiterlijk 31 december 2013 in de schatkist vrijvallen. De gemeente Langedijk heeft na 4 juni 2012 geen uitzettingen meer gedaan.

Deelnemers aan het schatkistbankieren krijgen een privaatrechtelijke overeenkomst met het Agentschap van het ministerie van Financiën, waarin bepalingen worden opgenomen omtrent de vertrouwelijke omgang met gegevens van deelnemers. Hierdoor wordt informatie alleen gebruikt waarvoor de informatie bedoeld is. Er is geen ruimte voor individuele afspraken. Over de precieze vormgeving van het stelsel wordt nog overleg gevoerd.

Verplicht schatkistbankieren heeft volgens het ministerie van Financiën geen invloed op de beschikkingsmacht over financiële middelen en de beleidsautonomie van gemeenten. Een gemeente bepaalt eigenstandig zijn publieke activiteiten en verantwoordelijkheden, inclusief de financiële beslissingen die hiermee gepaard gaan. Vanuit het ministerie van

Financiën wordt geen specifiek toezicht uitgeoefend op bijvoorbeeld het betalingsverkeer of de besteding van de geldmiddelen door de gemeente.

Gemeenten blijven het betalingsverkeer regelen via de eigen bank(en). Aan het einde van een werkdag wordt een eventueel negatief saldo op hun bankrekening(en) aangezuiverd vanaf de rekening-courant die de gemeente heeft bij het ministerie van Financiën. Andersom wordt een positief saldo op deze bankrekening aan het einde van de dag juist afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van de gemeente bij het ministerie van Financiën. Met behulp van de internetfaciliteit schatkistbankieren kunnen houders van een rekening-courant actuele standen en mutaties raadplegen.

Voor deelname aan verplicht schatkistbankieren worden geen kosten gerekend. Wel kan de huisbank voor de afwikkeling van het betalingsverkeer meer kosten in rekening brengen dan voorheen. De huisbank van de gemeente Langedijk is de BNG. Zij geven aan dat op dit moment nog niet bekend is of de BNG extra kosten in rekening zal brengen. Wij verwachten echter dat de BNG wel extra kosten voor het betalingsverkeer in rekening zal gaan brengen.

Aan de rekening-courant bij het Rijk kan eventueel een depositofaciliteit worden gekoppeld. Indien een gemeente bijvoorbeeld op basis van de actuele liquiditeitsprognose voorziet dat een deel van zijn saldo op de rekening-courant bij het Rijk naar verwachting voor een langere periode niet tot besteding zal komen, kan een bepaald bedrag voor een bepaalde toekomstige periode worden vastgezet in één of meerdere deposito's.

Gemeenten krijgen bij de schatkist rentes vergoed op hun deposito's die gelijk zijn aan de rentetarieven waartegen de Staat zichzelf financiert op de geld- en kapitaalmarkt. Deze rentes zijn volgens het ministerie van Financiën lager dan wat banken bieden. Op het saldo van de rekening-courant zal de interbancaire daggeldrente (EONIA) worden vergoed, die volgens het ministerie van Financiën concurrerend is met wat banken bieden. Op 24 oktober 2012 was het EONIA percentage 0.089%. Ter vergelijking, het 1-maands Euribor percentage waartegen de BNG rente vergoed was op 24 oktober 2012 0.110%. De rentevergoeding die wordt vergoed op middelen die worden aangehouden in de schatkist kan niet negatief zijn.

Brief Treasuryplatform

Op 29 juni 2012 heeft het Treasuryplatform een mailing gestuurd naar de Treasurers van alle gemeenten in Nederland, waarin het platform in een brief haar zorgen uit over het verplicht schatkistbankieren.

De VNG en het IPO (Interprovinciaal Overleg) alsmede de sectorbanken hebben bij het ministerie van Financiën grote bezwaren geuit tegen de invoering van het verplichte schatkistbankieren. Onderstaand worden de belangrijkste bezwaren – die tevens van toepassing zijn op de gemeente Langedijk – genoemd:

- *Bedreiging autonomie;*
Zowel de beschikkingsbevoegdheid als de keuzevrijheid over de eigen middelen wordt aangetast en het wordt verboden om fondsvorming voor specifieke doeleinden (zoals innovatie en regionale ontwikkeling) buiten de schatkist te houden.
- *Mogelijk risico van rentederving;*
Het onderbrengen van (tijdelijke) liquiditeitsoverschotten bij de schatkist genereert op dit moment nauwelijks tot geen rente. Er zal geen financiële compensatie worden vergoed door de gevolgen van de verplichtstelling van schatkistbankieren.

- *Mogelijke verlaging dividendinkomsten en extra kosten betalingsverkeer BNG;*
Doordat overschotten niet langer bij onder andere de BNG mogen worden aangehouden, zal dit een nadelig effect hebben op de dividenduitkering van de BNG aan gemeenten. Ook kan de BNG meer kosten in rekening brengen in verband met extra transacties.
- *Extra administratieve lasten.*
Doordat aan het einde van een werkdag een eventueel negatief saldo op de bankrekeningen wordt aangezuiverd vanaf de rekening-courant bij het ministerie van Financiën en andersom een positief saldo op deze bankrekening aan het einde van de dag juist afgeroomd wordt ten gunste van de rekening-courant bij het ministerie van Financiën, zullen hier extra administratieve lasten uit voort vloeien.

In de mailing van het Treasuryplatform is gevraagd om de brief onder de aandacht te brengen bij de wethouder Financiën. De brief is als bijlage bij dit collegeadvies toegevoegd.

Op 3 september 2012 hebben de decentrale overheden een brandbrief gestuurd aan de lijsttrekkers voor de Kamerverkiezingen om het verplicht schatkistbankieren niet in te voeren. Hier is nog geen inhoudelijke reactie op gekomen.

Betekenis verplicht schatkistbankieren voor de gemeente Langedijk

Wanneer het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren wordt aangenomen, zal de gemeente Langedijk deze wet moeten uitvoeren. Dit betekent voor de gemeente Langedijk dat wij een rekening-courant moeten laten aanmaken bij het Rijk, die gekoppeld is aan onze bankrekeningen bij de BNG. Daarnaast mogen wij toekomstige overschotten niet langer uitzetten bij private partijen.

Zoals ook in de brief van het Treasuryplatform is genoemd, betekent het verplicht schatkistbankieren voor de gemeente Langedijk:

- een bedreiging van de autonomie;
- een risico op rentederving;
- een mogelijke verlaging van de dividendinkomsten van de BNG;
- zeer waarschijnlijk hogere kosten van het betalingsverkeer;
- extra administratieve lasten.

Het enige voordeel voor de gemeente Langedijk is een nog risicoloser kasbeheer.

De gemeente Langedijk heeft op dit moment, met uitzondering van de te verwachten opbrengsten van verkoop aandelen Nuon in 2013 (€ 1,5 mln.) en 2015 (€ 1,8 mln.), geen substantiële overschotten of andere uitgezette gelden. Omdat de verkoop van de aandelen Nuon voor 4 juni 2012 is afgesproken, zullen deze uitzettingen door het Rijk worden geëerbiedigd.

Gezien de huidige financiële positie van de gemeente Langedijk zullen de financiële gevolgen van het verplicht schatkistbankieren voorlopig gering zijn.

Op termijn kunnen de gevolgen echter groter worden. Wanneer er bijvoorbeeld veel grondverkoop plaats gaan vinden in 2013, kan dit leiden tot een tijdelijk overschot aan liquide middelen. Eventuele behaalde overschotten van liquide middelen moeten echter uiterlijk op 31 december 2013 beschikbaar zijn om in de schatkist van het Rijk aangehouden te kunnen worden. Dit kan zijn op de rekening-courant of voor langere termijn op een deposito. Gezien de huidige rentestanden zal dit bij het Rijk nauwelijks rente genereren.

Op 29 november 2012 organiseert de BNG in samenwerking met de Financiële Overleggroep 20.000+ gemeenten een bijeenkomst waarbij uitgebreid wordt gesproken over het verplicht schatkistbankieren. Namens de gemeente Langedijk zullen Nico Spaans en Mark Prijs aanwezig zijn.

Treasurystatuut

Afgesproken is om het Treasurystatuut in 2012 waar nodig aan te passen. Omdat het verplicht schatkistbankieren ook van invloed is op de inhoud van het Treasurystatuut, wordt voorgesteld om het Treasurystatuut aan te passen op het moment dat de gevolgen van het verplicht schatkistbankieren duidelijk zijn en vast staan. Naar verwachting zal dit begin 2013 zijn.

Standpunt

Het schatkistbankieren wordt verplicht door het Rijk. Het is echter nog niet definitief besloten. Gezien de voorgaande nadelen wordt u geadviseerd om het VNG en het IPO te ondersteunen door tegen het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren te zijn. Het wetsvoorstel brengt voor de gemeente Langedijk grotere nadelen dan voordelen met zich mee.

Voorstel

- Kennisnemen van het verplicht schatkistbankieren zonder leenfaciliteit;
- Het VNG en IPO ondersteunen in hun reactie tegen het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren;
- Akkoord gaan met het uitstellen van het aanpassen van het Treasurystatuut tot er meer duidelijkheid is over de betekenis van het schatkistbankieren voor de gemeente Langedijk.

Wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën

De Wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën (Wet HOF) is een tweede voorgestelde vernieuwing in de financiële verhoudingen tussen het Rijk en decentrale overheden en is ontworpen door de gedoogcoalitie. Dit komt voort uit het aangescherpte Stabiliteits- en Groeipact, waaraan lidstaten van de Europese Unie moeten voldoen. Het Rijksdoel van de Wet HOF is om bij te dragen aan het voldoen aan de EMU-norm van maximaal 3% tekort op de begroting, inclusief de tekorten van decentrale overheden. Onder andere gemeenten kunnen zo bijdragen aan houdbare overheidsfinanciën. De beoogde ingangsdatum van de wet HOF is 1 januari 2013.

De plannen voor de Wet HOF zijn vertaald in een concept wettekst, maar hoe de exacte uitvoering ervan er uit gaat zien is op dit moment nog onbekend. Ook de gevolgen van het Regeerakkoord kunnen nog van invloed zijn op de invulling van de wet HOF.

Het doel van dit collegeadvies is om het College in kennis te stellen van de huidige stand van zaken van de wet HOF en de betekenis voor de gemeente Langedijk. Wat moet de gemeente Langedijk eventueel veranderen en wat zijn de consequenties daarvan?

Wat is de wet HOF?

De essentie van de Wet HOF is dat in een jaar een gemeente niet meer geld mag uitgeven dan dat het aan geld binnenkrijgt. Voor de berekening van het EMU relevante begrotingstekort gaat het namelijk niet om de begrote kosten en opbrengsten, maar om de daadwerkelijke uitgaven en inkomsten (kasstromen) binnen een jaar. Doordat alle begrote kosten en opbrengsten bij gemeenten worden gedekt in de Begroting en dit zich vertaalt in de daadwerkelijke ontvangsten en uitgaven, heeft de Wet HOF voornamelijk betrekking op investeringen en het uitgeven van spaargeld en vrijvallende beleggingen. Wanneer bijvoorbeeld in enig jaar een investering van € 3 miljoen wordt gedaan, zal in dat jaar ook € 3 miljoen aan inkomsten moeten worden behaald.

Zowel het investeren als het gebruik van reserves wordt door het Rijk gezien als een begrotingstekort. Dit komt door een verschil in boekhoudstelsels tussen Rijk (kasstelsel) en decentrale overheden (baten en lasten stelsel). Met voorraadvorming, investeringen, afschrijvingskosten en verkoopopbrengsten van aandelen wordt in het kasstelsel anders omgegaan dan in het baten en lasten stelsel. De kapitaaluitgaven voor nieuwe investeringen in een jaar tellen als uitgaven. Wanneer de kapitaalontvangsten pas in latere jaren komen, mogen die pas in die latere jaren bij de lopende ontvangsten worden geteld om het begrotingssaldo te bepalen. Onder andere gemeenten worden hierdoor gebonden aan een maximum te investeren bedrag per jaar.

Bij een negatief EMU-saldo van een gemeente kan de EU het Rijk een boete opleggen, die dit vervolgens kan doorberekenen aan de decentrale overheden. Ook als het Rijk geen boete opgelegd krijgt van de EU, kan het Rijk de decentrale overheden een boete opleggen bij overschrijding van het EMU-saldo. De hoogte van de boete is nog onbekend.

Tevens worden naar de wens van de Tweede Kamer in de wet HOF de begrotingsregels voor decentrale overheden wettelijk verankerd. Het gaat daarbij onder andere om de strikte scheiding tussen inkomsten en uitgaven door middel van het hanteren van vaste uitgavenplafonds (kaders).

Bezwaren

In diverse artikelen uiten onder andere de VNG, IPO (Interprovinciaal Overleg) en UvW (Unie van Waterschappen) reeds hun bezwaren en zorgen over het wetsvoorstel HOF.

Onderstaand worden de belangrijkste bezwaren – die tevens van toepassing zijn op de gemeente Langedijk – genoemd:

- *Beleidsvrijheid gemeenten wordt aangetast;*
Doordat gemeenten gebonden worden aan een maximum te investeren bedrag per jaar, wordt de beleidsvrijheid van gemeenten aangetast. Een gemeente mag namelijk in een jaar niet meer geld uitgeven dan dat het aan geld binnenkrijgt. Dit beperkt de vrijheid om investeringsbeslissingen te nemen. Bij investeringen gaan de kosten altijd voor de baten uit.
- *Minder investeren is schadelijk voor de economie;*
Investerings van decentrale overheden hebben veelal een positief effect op de lokale en regionale economie. Doordat gemeenten minder mogen investeren, kan dit ook een weerslag hebben op de lokale en regionale economie.
- *Investerings kunnen niet altijd wachten.*
In sommige gevallen zijn investeringen noodzakelijk. Tevens kunnen er al verplichtingen zijn aangegaan, waar niet zomaar onderuit kan worden gekomen.

Op 3 september 2012 hebben de decentrale overheden een brandbrief gestuurd aan de lijsttrekkers voor de Kamerverkiezingen om het wetsontwerp HOF aan te passen. Als gevolg daarvan wil de Tweede Kamer in november 2012 in ieder geval de gemeenten, provincies en waterschappen horen.

Het Centraal Plan Bureau heeft een notitie gemaakt met een alternatieve verdeling van de EMU-tekort. Hierin wordt een hoger investeringsvolume voor onder andere gemeenten voorgesteld en wordt meer rekening gehouden met de boekhouding in baten en lasten. Deze notitie zal door de Tweede Kamer met de gemeenten, provincies en waterschappen worden besproken.

Betekenis wet HOF voor de gemeente Langedijk

Wanneer de wet HOF daadwerkelijk in de huidige vorm wordt vastgesteld, heeft dit gevolgen voor de bedrijfsvoering op geplande investeringen en de beleidsvrijheid van de gemeente Langedijk. Dit betekent dat het huidige investeringsplan moet worden bezien en moet worden aangepast aan de regels van de wet HOF. Pas als de definitieve wettekst bekend is, kunnen de consequenties daadwerkelijk worden gekwantificeerd en kan per investering worden bekeken of een investering nog haalbaar is.

Op 29 november 2012 organiseert de BNG in samenwerking met de Financiële Overleggroep 20.000+ gemeenten een bijeenkomst waarbij uitgebreid wordt gesproken over de wet HOF. Namens de gemeente Langedijk zullen Nico Spaans en Mark Prijs aanwezig zijn.

Standpunt

De wet HOF wordt verplicht door het Rijk. Het is echter nog niet definitief besloten. Gezien de voorgaande nadelen wordt u geadviseerd tegen de wet HOF te zijn. Het wetsvoorstel brengt voor de gemeente Langedijk grote nadelen met betrekking tot geplande investeringen met zich mee.

Voorstel

Kennisnemen van de Wet HOF en de gevolgen voor de gemeente Langedijk.

Schatkistbankieren: Centen wijs, Eurodom

Aan : alle wethouders financiën

c.c. VNG, IPO, NWB, BNG, UvW

Geachte wethouder,

Het zal u niet ontgaan zijn dat de laatste weken de nodige commotie in bestuurlijk Nederland is ontstaan omtrent de publicatie in de Staatscourant van 4 juni jl. over het verplicht schatkistbankieren zonder leenfaciliteit. De discussie over de Wet HOF is nog niet afgerond of de gemeenten worden geconfronteerd met een nieuwe maatregel vanuit de Rijksoverheid.

Deze nieuwe maatregel vloeit voort uit het Begrotingsakkoord 2013. Doel is om de EMU-schuld te verminderen. De EMU-schuld wordt bepaald als de totale schuld van alle overheden, verminderd met de onderlinge schuldverhoudingen. Er is sprake van een optische verbetering, want de totale schuldpositie van de gezamenlijke overheden wijzigt niet. Deze maatregel levert het Rijk geen kostenvoordeel op. Statistisch zou de EMU-schuld op termijn met 2% tot 4% kunnen verminderen. . In de bijlage bij deze brief treft u een samenvatting aan van deze maatregel.

Waar aanvankelijk de overheden met liquiditeitsoverschotten protest aantekenden tegen deze maatregel, zijn het in toenemende mate ook andere gemeenten die grote vraagtekens zetten bij deze maatregel. Duidelijk is inmiddels dat er veel op het spel staat voor gemeenten. Ook voor gemeenten zonder tijdelijke liquiditeitsoverschotten. De VNG en het IPO alsmede de sectorbanken hebben het Ministerie van Financiën laten weten grote bezwaren te hebben tegen de invoering van het verplichte schatkistbankieren. Ook treasurers uit de gemeenten hebben laten weten deze maatregel af te wijzen omdat het niet alleen vanuit financieel perspectief ongewenste en onverantwoorde gevolgen heeft maar ook vergaande consequenties zal hebben voor de financiering bij gemeenten. Onderstaand treft u een nadere toelichting aan op deze bezwaren. De treasurers doen een beroep op u om een signaal af te geven naar het Ministerie van Financiën ter ondersteuning van het VNG bezwaar.

1. Bedreiging autonomie

Duidelijk is dat de invoering van het schatkistbankieren de autonomie van de gemeenten aantast. Dit blijkt niet alleen uit het feit dat de beschikkingsbevoegdheid van de gemeenten over de eigen middelen wordt aangetast, maar ook uit het feit dat het verboden wordt om fondsvorming voor specifieke doeleinden (zoals innovatie en regionale ontwikkeling) buiten de schatkist te houden.

2. Extra bezuinigingen voor gemeenten

De naar schatting 22 miljard die op dit moment door de decentrale overheden zijn uitgezet, genereren een bepaald rendement. Dit rendement is op zich al niet zo hoog omdat prudent belegd wordt binnen de strikte kaders van de wet Financiering decentrale overheden en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden. Het onderbrengen van (tijdelijke) liquiditeitsoverschotten bij de schatkist genereert op dit moment nauwelijks tot geen rente. Uitgaande van een voorzichtige calculatie van 2% rendement op uitgezet vermogen betekent dit een rentederving voor de decentrale overheden van circa 450 miljoen euro, vergelijkbaar met het totale bedrag van de nieuwe bezuinigingen op het gemeentefonds waarmee de gemeenten in 2013 geconfronteerd worden.

Het is zeer de vraag of een claim bij de Rijksoverheid (op grond van artikel 2 van de Financiële verhoudingen wet) voor compensatie van deze rentederving mogelijk is. De verwachting is dan ook dat decentrale overheden door de rentederving als gevolg van schatkistbankieren aanzienlijke investeringscapaciteit verloren zien gaan, extra zullen moeten gaan bezuinigen of de lokale lasten moeten verhogen. Natuurlijk zullen deze gevolgen een nadelige impact hebben op de economische ontwikkeling van ons land en de werkgelegenheid.

3. Vermindering van de economische ontwikkeling in de regio's

Wanneer de decentrale overheden liquiditeitsoverschotten in de schatkist moeten aanhouden, kunnen ze deze zeker met de invoering van de wet HOF, niet meer inzetten voor het realiseren van nieuwe economische impulsen. De economische recessie zal hierdoor alleen maar dieper worden en langer duren.

4. Grote nadelige gevolgen voor de eigen sectorbanken

In 2010 heeft de Rijksoverheid onderzoek laten uitvoeren naar de gevolgen van invoering van vrijwillig schatkistbankieren met leenfaciliteit. Uit het destijds door de Rebel groep uitgevoerde onderzoek bleek dat dit de basis onder de sectorbanken (BNG en NWB) zal weghalen en daarmee ook van de dividendinkomsten en de financiële advisering van deze banken voor de decentrale overheden.

Ook bleek uit dit onderzoek dat het maatschappelijk nadeel nog groter was doordat met name woningcorporaties en zorginstellingen, die tegen aantrekkelijke tarieven bij de sectorbanken kunnen lenen, tegen hogere rentekosten aan gaan lopen. De conclusie uit dit onderzoek dat het invoeren van schatkistbankieren financieel maatschappelijk nadelig is, heeft destijds ertoe geleid dat de Rijksoverheid heeft afgezien van de invoering ervan. Deze conclusie betreffende schatkistbankieren met lange leenfaciliteit is nog steeds actueel maar desondanks stelt het Kabinet nu voor om toch het schatkistbankieren met een korte leenfaciliteit in te voeren.

5. Extra administratieve lasten

Maximaal 10 procent van alle decentrale overheden heeft een liquiditeitsoverschot. Omdat het Rijk over deze middelen wil kunnen beschikken, worden alle decentrale overheden geconfronteerd met hogere uitvoeringskosten. Alle decentrale overheden zullen immers hun rekeningen moeten gaan aanhouden bij het Ministerie van Financiën. De hiermee gepaard gaande administratieve handelingen zullen zeker toenemen. Dit zal onherroepelijk leiden tot extra inzet bij de gemeentelijke organisaties en een verhoging van de kosten van het betalingsverkeer.

6. Is er een alternatief ?

Door de invoering van het schatkistbankieren verandert macro economisch gezien de omvang van de aanwezige financiële bezittingen en schulden niet. Alleen wordt door deze statistische benadering de nationale schuldenlast zoals die door Eurostat is gedefinieerd, verlaagd. Wanneer de definitie van de nationale schuldenlast aangepast zou worden door daar ook de beschikbare financiële middelen van de decentrale overheden bij te betrekken, wordt hetzelfde effect bereikt als met de invoering van schatkistbankieren maar zonder de daarmee gepaard gaande grote nadelige gevolgen voor de autonomie en de financiële positie van de gemeenten. Het blijkt echter dat een dergelijke aanpassing van de statistische definitie op Europees niveau op veel weerstand zal kunnen rekenen. Onzes inziens zijn er evenwel ook nog andere mogelijkheden om het EMU schuldensaldo te verlagen zonder invoering van schatkistbankieren. Wij pleiten dan ook voor een onderzoek naar deze mogelijkheden.

7. Hoe nu verder

Er dient een krachtig signaal vanuit de gemeenten te worden afgegeven naar het ministerie van Financiën met de oproep om af te zien van de invoering van schatkistbankieren. Er moet een onderzoek naar de gevolgen van invoering van schatkistbankieren en mogelijke alternatieven plaatsvinden om de EMU-schuld te verminderen.

Wij vertrouwen erop dat u onze oproep zult ondersteunen en verzoeken u deze oproep onder de aandacht te brengen van uw college en andere bestuurlijke en politieke gremia

Met vriendelijke groet,

O. Sterk
Voorzitter 100.000+
Treasuryplatform

S.. Jongepier
Voorzitter 50.000+
treasuryplatform

R. Hogendorf.
Voorzitter 20.000+
treasuryplatform

Bijlage

Nadere toelichting voorstel invoering verplicht Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat publieke instellingen al hun liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën. Ze doen dat in de vorm van een rekening-courant, zoals bij een bank. Decentrale overheden hebben de mogelijkheid om termijndeposito's aan te houden. Over de aangehouden middelen wordt een voor de Staat marktconforme rente vergoed, dat wil zeggen een rente die gelijk is aan de rentes waartegen de Staat zich financiert op de financiële markten.

Contracten en beleggingen die zijn aangegaan vóór 18.00 uur op 4 juni 2012 zullen worden geëerbiedigd. Dit betekent dat decentrale overheden niet gedwongen zullen worden hun beleggingen op de korte termijn van de hand te doen. Beleggingen mogen in beginsel – naar het inzicht van decentrale overheden zelf – worden aangehouden tot het einde van de looptijd. Zodra een belegging vrijvalt, moeten de liquide middelen ervan in de schatkist worden aangehouden.

Beleggingen/middelen die (al dan niet via fondsen) op korte termijn vrijvallen kunnen worden herbelegd, maar die herbelegging moet zodanig zijn vormgegeven dat de middelen direct in de schatkist gebracht worden zodra schatkistbankieren is ingevoerd.

Voor beleggingen die geen bepaalde looptijd hebben en voor decentrale overheden die hun vermogensbeheer meerjarig hebben aanbesteed, is nader overleg nodig over de wijze waarop deze middelen in de schatkist zullen vloeien. Daarbij is het steeds van belang dat – gelet op de doelstelling van EMU-schuldreductie – er naar gestreefd wordt zoveel mogelijk middelen zo snel mogelijk in de schatkist onder te brengen.

Fondsvorming buiten de schatkist ten behoeve van specifieke doeleinden (zoals innovatie, regionale ontwikkeling) is niet toegestaan, tenzij de wet daarop ziet (zoals bij Nazorgfondsen). Fondsvorming binnen de schatkist is toegestaan, via bijvoorbeeld een geormerkte rekening-courant (en daaraan gekoppelde deposito's).

Het uit hoofde van de publieke taak verstrekken van eigen vermogen en vreemd vermogen door een decentrale overheid aan derden blijft mogelijk (bijvoorbeeld een lening aan de schouwburg). Wanneer een dergelijke verstrekte lening wordt afgelost, vallen liquide middelen vrij en dienen derhalve te worden aangehouden bij de schatkist.

Bij de uitvoering van schatkistbankieren wordt op de besteding van publieke gelden geen toezicht uitgeoefend. De beschikkingsmacht van decentrale overheden over hun financiële middelen wordt door schatkistbankieren op geen enkele manier beperkt. Aan schatkistbankieren deelnemende instellingen en het ministerie van Financiën onderhouden voor wat betreft het schatkistbankieren een strikt 'bancaire' relatie die gekenmerkt wordt door vertrouwelijkheid.

Decentrale overheden hebben toegang tot 3 producten, waarvan 1 verplicht is (de rekening-courant) en 2 optioneel (roodstand en depositofaciliteit).

De rekening-courant (RC) – Binnen de systematiek van schatkistbankieren staan de liquide middelen van een decentrale overheid als het ware op een eigen rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Over het saldo ontvangt de decentrale overheid de interbancaire daggeldrente (EONIA = Euro Overnight Index Average).

Roodstandfaciliteit – Een decentrale overheid heeft in beginsel de mogelijkheid om tijdelijk rood te staan op de rekening-courant. De debetrente is gelijk aan EONIA. Er

zijn geen kosten verbonden aan het ter beschikking stellen van een roodstandfaciliteit. Er zal een beperking worden gesteld aan de mate waarin een decentrale overheid mag rood staan, teneinde te voorkomen dat de roodstandfaciliteit als structurele kredietopname wordt gebruikt en om kredietrisico's te beperken.

Deposito – Een instelling kan middelen die overtollig zijn in één of meerdere deposito's aanhouden. De rentetarieven zijn gelijk aan de inleenrentes van de Staat: Voor deposito's tot 1 jaar zijn dat de rentetarieven zoals die in de markt tot stand komen voor schatkistpapier uitgegeven door de Nederlandse Staat. Voor deposito's langer dan 1 jaar zijn dat de rentetarieven zoals die op de markt tot stand komen voor staatsobligaties uitgegeven voor de Nederlandse Staat.

Een decentrale overheid kiest zelf de looptijd van deposito's. Indien noodzakelijk voor de bedrijfsvoering kunnen deposito's vervroegd worden opgevraagd tegen marktwaarde en zonder kosten/boetes. De bijlage geeft de rentetarieven per 6 juni 2012.

De rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij Financiën wordt gekoppeld aan de betaalrekening(en) die een decentrale overheid heeft bij de huisbank(en). Het betalingsverkeer blijft via deze betaalrekeningen lopen. Aan het einde van iedere dag worden de betaalrekeningen op nul gezet:

- bij een negatief saldo wordt de betaalrekening aangezuiverd t.l.v. de rekening-courant;
  - bij een positief saldo wordt de betaalrekening afgeroomd t.g.v. de rekening-courant.
- Het gevolg van deze zgn. "zero-balancing" is dat overnight geen saldo uitstaat op de betaalrekening(en) bij de bank. Als een decentrale overheid op een dag meer betaalt dan ontvangt, staat de decentrale overheid intraday rood op de betaalrekening bij de huisbank. Hiervoor krijgt de bank een vergoeding van Financiën.

Als gevolg van de wijziging in de dienstverlening, kan de huisbank er voor kiezen om de decentrale overheid een nieuwe offerte voor het betalingsverkeer aan te bieden. Hierover zal Financiën in overleg treden met de banken.

